

UiO : Centre for European Law
University of Oslo

EURNOR - presentasjon

Oppstartsworkshop 12. juni 2023

Prosjektet/”senteret”

- NFR-utlysning sommeren 2022, søknadsfrist 21/9
- 42 mill NOK til to forskningscentre for institusjoner med masterstudium i rettsvitenskap
- Åpenbar bakgrunn: NAV-skandalen
- To søknader: UiO (med UiT) og UiB (med UiS ogUiA). Begge fikk bevilgning i desember 2022. Revidert søknad innen 28/2-23
  - UiO: Research Centre on the European Dimension of Norwegian Law (EURNOR)
  - UiB: Centre on the Europeanisation of Norwegian Law (CENTENOL)

Forholdet EURNOR / andre sentre + prosjekter

- Senter for europarett
  - Eksistert ved jur. fak, UiO siden 1989. Tverrinstituttlig kompetansesenter
  - Varig enhet med fortsatt funksjon, bl.a. ved europarettslunnsjone og andre fellesaktiviteter
  - EURNOR erstatter ikke SfE – et av flere (midlertidige) prosjekter
- Andre relevante prosjekter tilknyttet UiO
  - LEVEL Velferd over landegrensene: Solidaritet, likebehandling og fri bevegelighet
  - ENROL Enforcing the rule of law: What can the European Union do to prevent rule of law deterioration from within?
  - COMPLEX European integration and national law: Compliance in complex institutional orders
  - Internasjonal trygderett
  - Digital velferdsstat

Overordnet mål for EURNOR

Undersøke underliggende årsaker til feil anvendelse av EØS-rett med sikte på å bedre integrasjonen av EØS-rett og norsk rett og forståelsen for kompleksiteten i rettsspørsmål som oppstår ved slik integrasjon

Forskningsspørsmål

1. Hva er utfordringene ved å *oppdage* EØS-dimensjoner i norsk rett?
2. Hva er utfordringene ved tolkningen og anvendelsen av EØS-rett?
3. Hvordan kan potensielle spenninger mellom norsk rett og EØS-rett håndteres?

Organisering: 5 arbeidspakker (WPs)

WP1: EU- og EØS-rett og forholdet mellom dem (Inger Ørstavik og Stian Øby Johansen)

WP2: Metodologiske utfordringer ved å tolke norsk rett i samsvar med EØS-rett (Geir Ulfstein og Kjetil M. Larsen)

WP3: Styring og rettigheter (Vibeke Blaker Strand og Christoffer Eriksen)

WP4: Undervisning og formidling (Erling Hjelmeng og Malcolm Langford)

WP5: Koordinering (Ole-Andreas Rognstad, Ingunn Ikdahl, Finn Arnesen)

Stillingsutlysninger i prosjektet

- Til sammen 6 PhD-er (med muligheter for å velge postdoc i stedet). 3 ved UiO, jur.fak., 1 ved UiO, ARENA, 2 ved UiT
- WP1 (EU/EØS og forholdet mellom dem): 3 stillinger, hvorav 1 ved UiT om menneskerettigheter og EØS
- WP2 (Metodologiske utfordringer): 1 stilling
- WP3 (Styring og rettigheter): 2 stillinger, hvorav 1 samfunnsvitenskapelig på ARENA

Øvrige leveranser

- WP1: 4-6 artikler
- WP2: 2-4 artikler
- WP3: 2-4 artikler
- WP4: Øvelser og kurs rettet mot studenter og praktikere.
Møter med og arrangementer i 'stake holder forum'
- WP5: 2 antologier, 1 norskspråklig (2025) og 1 engelskspråklig (2027)

Rettsområder nevnt i søknaden (ikke uttømmende)

- Trygderett (spesifikt nevnt i utlysningen)
- Arbeids- og diskrimineringsrett
- Utlendingsrett
- Miljø- og naturressursforvaltning
- Energirett
- Data- og AI-rett
- Alminnelig forvaltningsrett

(Top down og bottom up)

WP1: EU- og EØS-rett og forholdet mellom dem

- Utfordringene knyttet til kompleksiteten i EU-regulering og forholdet til EØS-avtalen undersøkes nærmere som en underliggende årsak til feil anvendelse av EØS-retten
  - Omfanget av EU-/EØS-regulering (eks. energiretten)
  - Økt utbredelse av horisontal og harmoniserende sekundærlovgivning
  - Forholdet primær-/sekundærlovgivning
  - Det økende innslaget både av andre avtaler mellom Norge og EU og konvensjoner som Norge og EU er bundet av
  - ‘The widening gap’ mellom EU og EØS
  - Problemer med beskyttelsen av grunnleggende rettigheter på flere nivåer

WP2: Metodologiske utfordringer ved å tolke norsk rett i samsvar med EØS-rett

- Problemer knyttet til ulike gjennomføringsteknikker
  - Passiv transformasjon
  - Hvordan møte det økende tidsgapet?
  - Sektormonisme med henvisning i lov og forskrift
- Metodeproblemer
  - Norsk juridisk metodes møte med EØS-retten
  - Rekkefølge ved integrert regeltolkning
  - Forholdet mellom EØS-rett og annen internasjonal rett

WP3: Styring og rettigheter

- Lovgivningens, domstolenes og forvaltningens møte med utfordringene
  - Hvilke prosedyrer finnes for å holde seg oppdatert på EØS-retten og er de tilstrekkelige? Hvordan følges EØS-rettslige (lojalitetsplikt) og nasjonale (utredningsinstruksen) regler opp i den forbindelse?
    - Eks.: Forslag til ny boklov
  - Lojalitetsplikt og foreleggelse av saker for EFTA-domstolen
  - Forvaltningens respons. Organisering og sektorvariasjoner. Spesialiserte forvaltningsorganers møte med EØS-sektorspesifikke regler. Finnes det regulatoriske mønstre som går på tvers av sektorene?

WP3: Styring og rettigheter

- Sanksjoner for overtredelse: Er de adekvate og spesifikke?
- Sosiopolitiske årsaker til ignorering og feilimplementering
  - Betydningen av forestillingen om at Norge ikke deltar i 'føderale' aspekter
  - Hvilken rolle spiller informasjonsformidling for å gjøre EØS-dimensjonen synlig for norske jurister?
  - Hvor viktig er politisk motstand mot EØS ved forklaringen av mønstre for (feil-)implementering?
  - Varierer betydningen av politisk motstand avhengig av hvilke områder man befinner seg på?

Komparativt perspektiv

- Mange av problemene gjelder også for EU-retten
- Hvordan de har vært håndtert i andre land må derfor stå sentralt ved undersøkelsene

WP4: Undervisning og formidling

- Studentrettede aktiviteter
  - Utvikle nye former for undervisning og læring EØS-rett, i nært samarbeid med CELL (Centre on Experiential Legal Learning)
    - Særlig: Trene studentene i å se norsk rett fra et eksternt perspektiv
    - Bruk av 'Digital Court Room'
- Praksisrettede aktiviteter
  - Utvikle kurs og øvelser en del av etterutdanningsprogram for profesjonell opplæring (etter- og videreutdanning), rettet mot bl.a. advokater, dommere og forvaltningsansatte

Opprettelse av 'stake holder forum'

- Skal bistå i arrangement av utadrettede aktiviteter
  - Konferanser, kurs, workshops og kollokvier eller diskusjonsgrupper. Fysiske og digitale plattformer
- Deltakelse fra JD, UD, domstoler (HR) og advokatstand

Utadrettet virksomhet

- Stake holder forum
- Scientific advisory board
- Kurs
- Konferanser
- Andre aktiviteter